
ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

УДК 338.24: 338.43

ББК 65.428.85

Шеленко Д. І.¹, Баланюк І. Ф.², Савка М. В.³, Костюк Б. А.⁴

СИСТЕМА ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ ФОРМ НА СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЯХ

¹ Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра обліку і аудиту,
вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ,
76010, Україна,
тел: +380990662326,
e-mail: diantsya@ukr.net

² Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра обліку і аудиту,
вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ,
76010, Україна,
тел: +380503733282,
e-mail: ifbalaniuk@gmail.com

³ Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
Міністерство освіти і науки України,
аспірант спеціальності 051 - економіка,
вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ,
76010, Україна,
тел: +380342556559,
e-mail: savka_maria@i.ua

⁴ Івано-Франківський коледж Львівського національного аграрного університету,
Міністерство освіти і науки України,
вул. Юності, 11, м. Івано-Франківськ,
76492, Україна,
тел: +380342554714,
e-mail: agrarcol@ukr.net

Анотація. Стаття спрямована на дослідження елементів системи інституційного забезпечення функціонування сільськогосподарських підприємств.

Приділено увагу теоретичним основам системи інституційного забезпечення, яка повинна передбачати такі блоки: соціально-спрямовуючий, методології державного впливу, конкурентних відносин, фінансовий, нормативно-правовий та блок контролю.

Доведена необхідність застосування системного підходу в управлінні сільськогосподарським підприємством умовою якого є інформація про традиції та цінності селян, сформовані з використанням соціального відродження і розвитку українського села та концепції ринкової економіки, яка ґрунтується на підвищенні престижу життя і праці на селі,

зокрема у сільськогосподарському підприємстві.

Ключові слова: організаційно-правові форми, сільськогосподарські підприємства, інституція, розвиток, система.

Shelenko D. I.¹, Balaniuk I. F.², Savka M. V.³, Kostyuk B. A.⁴

SYSTEM OF INSTITUTIONAL PROVISION OF FUNCTION OF ORGANIZATIONAL AND LEGAL FORM ON RURAL TERRITORIES

¹ Vasyl Stefanyk Precarpathian National University,
Ministry of Education and Science of Ukraine,
Department of Accounting and Audit,
Shevchenko str., 57, Ivano-Frankivsk,
76010, Ukraine,
tel.: +380990662326,
e-mail: diantsya@ukr.net.

² Vasyl Stefanyk Precarpathian National University,
Ministry of Education and Science of Ukraine,
Department of Accounting and Audit,
Shevchenko str., 57, Ivano-Frankivsk,
76010, Ukraine,
tel.: +380503733282,
e-mail: ifbalaniuk@gmail.com

³ Vasyl Stefanyk Precarpathian National University,
Ministry of Education and Science of Ukraine,
Postgraduate specialty 051 - Economics,
Shevchenko str., 57, Ivano-Frankivsk,
76010, Ukraine,
tel.: +380342556559,
e-mail: savka_maria@i.ua

⁴ Ivano-Frankivsk College Lviv National Agrarian University
Ministry of Education and Science of Ukraine,
Yunosti str., 11, Ivano-Frankivsk,
76492, Ukraine,
tel.: +380342554714,
e-mail: agrarcol@ukr.net

Abstract. The article is aimed at researching elements of the system of institutional providing for the functioning of agricultural enterprises.

The attention has been paid to the theoretical basis of the system of institutional providing, which should include the following blocks: motivation, methodology of state influence, competitive relations; financial, regulatory and control.

The necessity of applying a systematic approach in the management of agricultural enterprises has been proved by the condition of information about the traditions and values of the peasants, which are formed using the social rebirth and development of the Ukrainian village and the concept of a market economy, which is based on increasing the prestige of life and work in the countryside, in particular in the agricultural enterprise.

Key words: organizational and legal forms, agricultural enterprises, institution, development, system.

Вступ. За часів командно-адміністративної системи організація роботи сільськогосподарських підприємств базувалася на факторному методі планування,

тобто за очікуваними результатами виробництва тих видів продукції, які передбачалися планом. Передбачувані темпи зростання виробництва валової продукції не завжди досягалися, також не повністю враховувалися потреби споживачів, проте скорочення кількості зайнятих у сільськогосподарських підприємствах відбувалося повільно.

На кожному етапі розвитку сільськогосподарських підприємств відбувалися специфічні інституційні зміни. Перетворення в основному стосувалися зміни форм власності, зокрема у результаті аграрної реформи було реорганізовано колективні сільськогосподарські підприємства у нові організаційно-правові структури та створено велику кількість дрібних господарств, здійснено подрібнення сільськогосподарських угідь.

Вивчення інституційного підходу функціонування аграрного сектора є новим напрямом який досліджується. Даною проблемою займалися вчені: О. М. Бородіна, А. Ю. Васіна, Т. Л. Желюк, В. І. Кифяк, Р.-Д. А. Кучер, Ю. М. Лопатинський, П. Є. Матковський, С. Майстро, А. Ф. Мельник, Т. М. Попович, Ш. І. Шарипов, І. Б. Яців та ін. Поряд з цим проблема інституційного забезпечення функціонування сільськогосподарських підприємств є новою, яка потребує глибоких досліджень.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження механізмів інституційного забезпечення та висвітлення основних заходів щодо забезпечення функціонування сільськогосподарських підприємств. В результаті поставленої мети в роботі слід вирішити наступні завдання: дослідити суть поняття інституційне середовище розвитку сільського господарства; визначити взаємозв'язок блоків системи інституційного забезпечення функціонування сільськогосподарських підприємств.

В процесі досліджень було опрацьовано науково-обґрунтовані пропозиції та методологічні положення, щодо умов інституційних змін в аграрному секторі економіки. При розкритті даної проблеми нами було використано такі методи дослідження: синтезу, системного підходу та порівняння.

Сільськогосподарські підприємства мають ще чимало невикористаних можливостей та резервів і через це багато нагромаджується проблем, які потребують різноманітності підходів до розв'язання завдань ефективного їх функціонування саме через застосування системи інституційного забезпечення.

Результати. Пройшовши шлях сталого зростання і зміни інституцій було допущено прорахунки у відношенні до розвитку сільськогосподарських підприємств, зокрема насильні методи колективізації, втручання у процеси виробництва, обміну та розподілу продукції. Декретом про землю ще у 1917 р. вся різноманітність форм господарювання була практично зведена до однієї всенародної форми власності, демократичні інститути практично припинили своє функціонування, чим було завдано шкоди сільському господарству держави. Розвиток різних організаційно-правових форм забезпечив радикальну зміну прав соціалістичного власника, тобто здійснено перехід від командно-адміністративної системи управління до ринкових відносин. Досягнуто рівноправ'я різних форм власності на засоби виробництва та способи ведення бізнесу. Такі перетворення провели, в основному, керівники сільськогосподарських підприємств, які формували надійний інституційний фундамент, на якому сьогодні функціонує агропромисловий комплекс. Все це спонукало до постійних пошуків зміни системи інституційного забезпечення задля підвищення ефективності кожного сільськогосподарського підприємства.

Інституційний механізм, щодо розвитку сільськогосподарських підприємств, які діяв донедавна, виявився малосприятливим до реальних конкурентних умов ринкового середовища, і його ефективність знижувалася саме через відсутність справжнього власника-господаря та через негативний вплив з боку агрохолдингів.

Аграрні перетворення, що відбулися в Україні починаючи з 1990 р. вплинули на розвиток сільськогосподарських підприємств. Трудомісткі та малооплачувані соціально економічні умови праці та побуту змушували селян мігрувати за межі України, залишаючи сільськогосподарські підприємства без кваліфікованої робочої сили.

З переходом на ринкові відносини сільськогосподарські підприємства не очікуючи на вказівки державної влади, в міру своїх можливостей, розпочали кардинальну перебудову, вивчаючи досвід нових та перспективних організаційно-правових форм, формуючи для себе тим самим збалансоване інституційне середовище. З часом ними проводилась оцінка сільської культури, зокрема: рівня життя, переваг та недоліків правил господарювання на землі, поведінки селян та традиції територіальної громади на якій розташовані сільськогосподарські підприємства. Сільська культура має вплив на розвиток сільськогосподарських підприємств за рахунок різної поведінки, яка визначає їх світогляд та поведінку в даному середовищі, а надалі й ставлення до функціонування сільськогосподарського підприємства на даній території.

За твердженням О. М. Бородіної інституційне середовище розвитку сільського господарства регулюється законами, які виконуються держаними відомствами і в основному не відповідають спільній меті спрямованій на розвиток села, що призводить до інституційного хаосу на селі. Для врегулювання даної проблеми, потрібна інституційна інтеграція, яка буде спрямована як на досягнення та координацію дій різних організаційно-правових форми господарювання так і на захист інтересів сільських громад [1, с. 57]. Дана наукова розробка має важливе значення для науки і потребує ґрунтовних досліджень на державному та місцевому рівнях. Перебудова повинна передбачати докорінні зміни системи управління в сільському господарстві і має повинна базуватися на загальних принципах економічної реформи, а також постійно займатися пошуком таких форм управління і господарювання, які б забезпечували швидкий перехід сільськогосподарського виробництва на інтенсивний шлях розвитку.

Здійснюючи дослідження інституційних змін, на думку Р.-Д. А. Кучер, залишається ще не вивченими такі проблеми як: становлення і зміни окремих інститутів; трансформації інституційних систем та розвитку інституційного середовища як складно-структурованої системи. Дана система за його твердженням включає безліч інституційних структур різного рівня [2, с. 300-301].

П. Є. Матковський вважає, що мета інституціональної й соціальної форм модернізації це побудова ефективного суспільства, за рахунок цінностей народу [3, с. 53]. На нашу думку, дане твердження доповнює попередні визначення і дозволить при вивченні проблеми розвитку сільськогосподарських підприємств розглянути механізми та правила їх регулювання, як інститутів аграрного сектору.

Ш. І. Шапіров пропонує, розпочинати вивчення процесів системи інституціонального забезпечення із дослідження організаційно-правових форм багатоукладної економіки із вивчення процесів формування та із взаємодії інституційного середовища, неформальних і формальних правил, які історично склалися [4, с. 46].

Ю. М. Лопатинський та В. І. Кифяк, доводять, що систематизувавши нормативні акти можна буде практично втілити формальні інституції та дослідити їх реальний розвиток серед цільових груп [5, с. 161]. Тобто інституції виступають як регулятивні зразки, тобто, по суті, програми, якими суспільство обмежує поведінку індивідів.

Однією із причин системного занепаду сільськогосподарських підприємств стало невідповідність інституційного середовища змінам ринкового середовища.

Для дослідження системи інституційного забезпечення сільськогосподарських підприємств доцільно провести поділ їх на групи:

– високомеханізовані сільськогосподарські підприємства, в яких налагоджено виробництво всіх видів сільськогосподарської продукції (де талановиті керівники зберегли кращі традиції та технології попередників, розвили і збагатили нагромаджений досвід хліборобських поколінь);

– спеціалізовані сільськогосподарські підприємства, які в основному відповідають особливостям природних та економічних умов виробництва та сформовані відповідно до ґрунтово-кліматичних умов кожної зони. Саме система проявляється у дальшому поглибленні спеціалізації й концентрації виробництв, вдосконаленню організаційних форм і покращення економічних взаємовідносин підприємств різних форм власності.

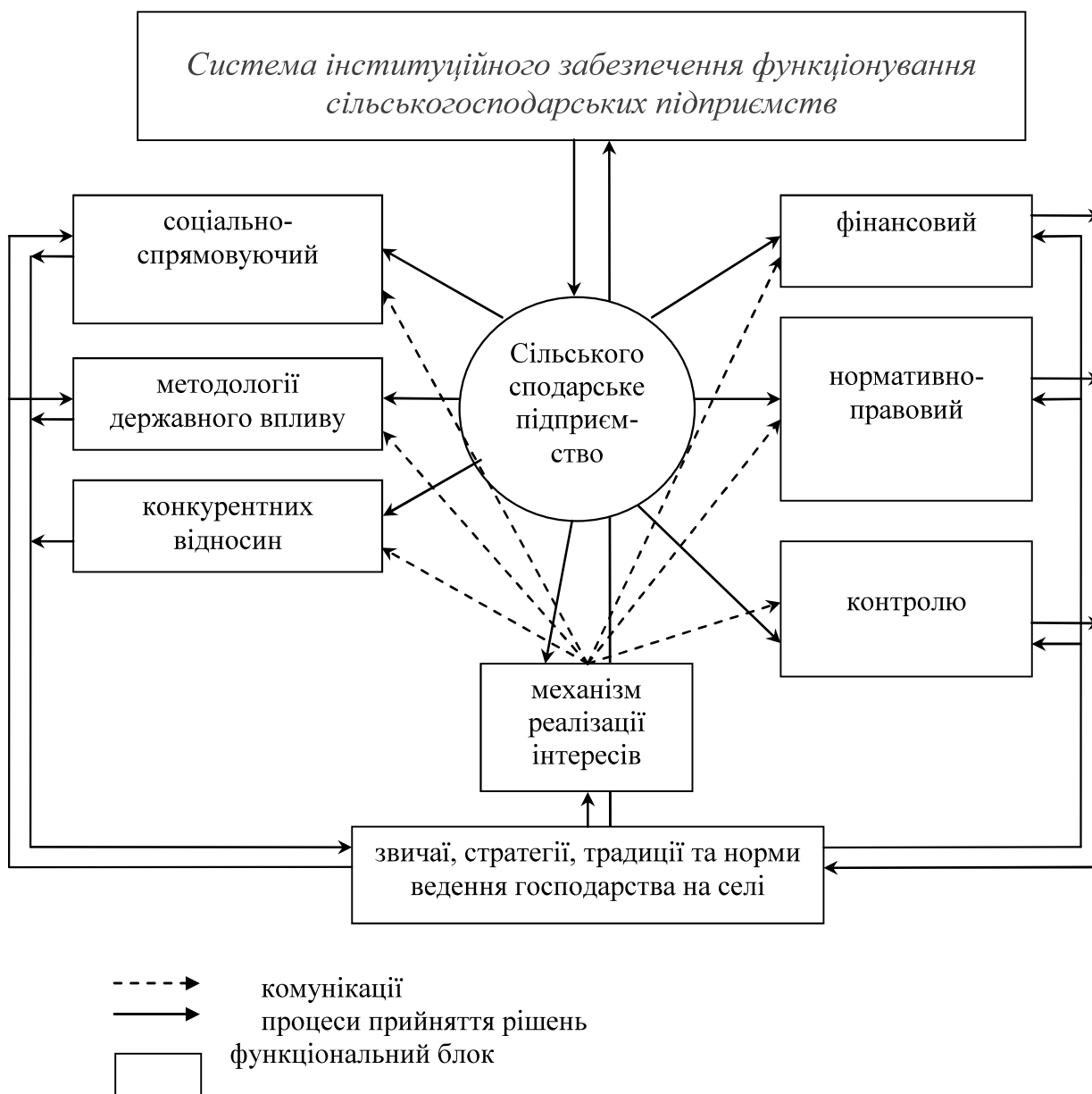

Рис. 1. Взаємозв'язок блоків системи інституційного забезпечення функціонування сільськогосподарських підприємств.*

* Джерело: власна розробка авторів

Fig. 1. Interconnection of the system of institutional providing for the functioning of agricultural enterprises

Система інституційного забезпечення, яка на сьогодні діє в Україні повинна передбачати такі блоки: соціально-спрямовуючий, методології державного впливу, конкурентних відносин, фінансовий, нормативно-правовий та контролю (рис. 1).

Соціально-спрямовуючі інституції повинні бути направлені на забезпечення спроможності відтворення робочої сили та підвищення життєвого рівня на селі. Саме від соціально-спрямовуючого блоку інституцій у сільськогосподарських підприємствах залежатиме результати праці і також це сприятиме не тільки стабілізації виробництва, а й підвищенню його обсягів та зростання продуктивності праці.

До соціально-спрямовуючого блоку інституційного забезпечення відносимо також мотиваційні фактори (запровадження мотивуючого механізму до праці та вимога нових методів керівництва на сільськогосподарських підприємствах). Саме мотивація сприяє ефективному функціонуванню сільськогосподарських підприємств, а також до орієнтації в своїх потенційних можливостях за рахунок відношення до праці. Мотиваційні чинники повинні враховувати як інтереси сільськогосподарських підприємств так і переробних та збутових організацій.

Розвиток творчої ініціативи працівників та забезпечення у трудових колективах сільськогосподарських підприємств морально-психологічної підготовки, спонукатиме кожного працівника до праці “по-новому” відчуваючи себе справжнім господарем справи. Нажаль, у ряді сільськогосподарських підприємств повільно впроваджуються прогресивні форми організації й оплати праці, простежуються вплив керівника сільськогосподарського підприємства, який не бажає розлучатися із старим, проте зручним, командним стилем управління, боячись взяти на себе додаткову відповідальність, або просто переконаний, що неспроможній по-новому організувати виробничий процес.

Соціально-спрямовуючий блок потрібно також підкріпити досконаліми правовими й економічними механізмами взаємодії галузевих структур, оскільки інтереси сільськогосподарських підприємств можуть не збігатися із інтересами населення села. Тобто вплив соціальних факторів на функціонування сільськогосподарських підприємств сильніший ніж вплив науково-технічного прогресу.

Методологія державного впливу повинна бути спрямована на посилення ролі державного регулювання економіки із врахуванням зарубіжного досвіду. Тільки державні органи влади можуть прийняти правила, які повинні забезпечувати соціальні гарантії для жителів села і тільки за умови запровадження таких інституцій можна уникнути соціального напруження у жителів сільських територій та забезпечити рівномірний розвиток різних організаційно-правових форм господарювання.

За твердженням С. Майстро доцільно розробити діючу систему інституцій, для забезпечення сталого розвитку села. Як пропозицію для підвищення ефективності державного регулювання соціально-економічного розвитку села створити Департамент розвитку сільських територій [6, с. 6].

Блок конкурентних відносин повинен забезпечувати ефективний розподіл ресурсів сільськогосподарських підприємств із дотриманням конкурентної ефективної рівноваги за концепцією Парето. Дана концепція передбачає, якщо є оптимальний розподіл ресурсів, то ніхто не може поліпшити свого стану, не погіршуючи становища іншого [7].

Концепція конкурентних відносин на думку І. Б. Яціва визначає ступінь свободи сільськогосподарських підприємств та змушує їх удосконалювати форми і методи управління та організації виробничого процесу з використанням нових технологій [8, с. 20-21].

Сукупність саме цих блоків інституційного забезпечення створить соціальні передумови до відродження і розвитку села через надання гідних умов проживання на селі та забезпечення робочими місцями в передовому сільськогосподарському підприємстві, а також дозволить системно і структурно провести дослідження взаємозв'язку інституцій.

Цінність системи інституційного забезпечення функціонування сільськогосподарських підприємств полягає в тому, що на “вході” зазначеної системи є інформація про традиції та цінності селян, сформовані з використанням соціального відродження та розвитку українського села та концепції ринкової економіки, яка ґрунтується на підвищенні престижу життя і праці на селі, зокрема у сільськогосподарському підприємстві.

Фінансовий блок, зокрема пов'язаний із врегулюванням системи правил, які стосуватимуться забезпечення капіталовкладень у виробництво сільськогосподарських підприємств та у соціальну інфраструктуру. В основу даного блоку закладено питання, щодо врегулювання фінансової підтримки із створення матеріально-технічної бази сільськогосподарських підприємств.

Система інституційного забезпечення функціонування сільськогосподарських підприємств має визначатися ставленням суспільства до соціальних потреб села та культури сільських жителів їх активності до розбудови села, впровадження інноваційних технологій виробництва при збереженні самобутності й раціоналізаторських рис притаманних сільському способу життя та традиційного ведення виробництва.

На систему інституційного забезпечення функціонування сільськогосподарських підприємств має вплив і нормативно-правове забезпечення організаційно-правових форм господарювання. Саме інституційне забезпечення покликане подолати регіональні диспропорції у забезпеченні обсягів інвестицій в сільськогосподарські підприємства та економічному механізмі їх функціонування.

Інституційне забезпечення функціонування сільськогосподарських підприємств включає контроль забезпечення механізму реалізації інтересів всіх суб'єктів господарювання.

Сукупність саме цих блоків інституційного забезпечення створить соціальні передумови до відродження і розвитку села через надання гідних умов проживання на селі та праці в передовому сільськогосподарському підприємстві. Селяни спроможні зламати стереотипи пережитків минулого суспільства та розвинути прогресивні технології в майбутньому.

Дані блоки дозволять системно і структурно, провести дослідження їх взаємозв'язку інституційного забезпечення та причин їх створення.

Система повинна полягати у дотриманні ряду економічних, соціальних, організаційних та правових правил, які покликані забезпечити на сільськогосподарських підприємства рівні умови при одержанні кредитів, вищий рівень їх доходів й випереджаючі темпи у порівнянні із агрохолдингами та підвищення престижності праці у них.

Поняття системи повинно охоплювати рух по певному ланцюжку: по-перше на законодавчому рівні повинна бути урегульованість питань з боку державної та місцевої влади, які стосуються розвитку сільськогосподарських підприємств; по-друге дотримання Українських аграрних традицій; по-третє – підвищення добробуту, та рівня соціального захисту; по-четверте – упорядкування відповідної матеріально-технічної бази, тобто всі елементи системи повинні бути спрямовані на досягнення мети при оптимальному поєднанні всіх регуляторів інституційного забезпечення.

Висновки. В сучасних умовах ринкового середовища інституційне забезпечення має охоплювати систему забезпечуючи блоків, які за своєю суттю мають включати заходи направлені на ефективний розвиток суб'єктів господарювання у сільському господарстві та сільській території з високою віддачою роботи на відродження села, як коліски аграрного виробництва.

Тобто у результаті поєднання соціально-спрямовуючих факторів, методології державного впливу, конкурентних відносин, фінансового, нормативно-правового та блоку контролю можна підвищити ефективність виробництва.

Питання системи інституційного забезпечення функціонування сільськогосподарських підприємств є актуальним і має наукове і практичне значення. Результати дослідження можуть бути вихідним матеріалом як для розробки конкретних практичних заходів щодо посилення ролі державного впливу, соціально-спрямовуючих інституції так і для накреслення шляхів подальшого розвитку різних організаційно-правових форм сільськогосподарських підприємств і становлення ринкової економіки.

Система інституційного забезпечення функціонування сільськогосподарських підприємств повинна стимулювати: розширене відтворення робочої сили; залучення молоді у село (оскільки кожен індивід є споживачем матеріальних і духовних благ); не допущення монополізації сільськогосподарської галузі, кількома корпоративним власникам.

1. Бородіна О. М. Інституційний розвиток сільського господарства та села України і Росії та його гармонізація з європейською політичною практикою *Економіка України*. 2012. № 11. С. 48-61. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2012_11_6 (дата звернення: 20.04.2018).
2. Кучер Р.-Д. А. Розвиток інституційного забезпечення сільських територій. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2013. Вип. 6 (104) 301. С. 299-305. URL: [http://ird.gov.ua/sep/sep20136\(104\)/sep20136\(104\)_299_KucherR-DA.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20136(104)/sep20136(104)_299_KucherR-DA.pdf) (дата звернення: 28.04.2018).
3. Матковський П. Є. Основи інституціональної модернізації аграрного сектору економіки. *Аграрна економіка*, 2012. Т. 5. № 1-2. С. 65-72.
4. Шарипов Ш. И. Развитие многоукладной аграрной экономики в институциональной среде региона: дис. ... д-ра наук из эконом. и управл. нар. хоз. : 08.00.05. / Российская академия сельскохозяйственных наук Всероссийский институт аграрных проблем и информатики им. А. А. Никонова. Москва, 2009.
5. Лопатинський Ю. М., Кифяк В. І. Розвиток аграрного сектора національної економіки на інституційних засадах : [монографія] Чернівці, Чернівецький нац. ун-т, 2014. 248 с.
6. Майстро С. Удосконалення організаційно-інституційного механізму державного регулювання аграрного ринку URL: [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2009/2009-01\(1\)/Maystro.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2009/2009-01(1)/Maystro.pdf) (дата звернення: 04.04.2018).
7. Мельник А. Ф., Васіна А. Ю., Желюк Т. Л., Попович Т. М. Національна економіка: Навч. посіб. за ред. А. Ф. Мельник. Київ, Знання, 2011. URL: https://pidruchniki.com/1298010841794/ekonomika/kontseptsiyi_efektivnosti_konkurentnoyi_rinkovoyi_ekonomiki (дата звернення: 25.04.2018).
8. Яців І. Б. Конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств : монографія. Львів, Український бестселер, 2013. 427 с.

References

1. Borodina, Olena. "Institutional development of agriculture and villages of Ukraine and Russia and its harmonization with European political practice." *Ekonomika Ukrainy*, no. 11, 2012, pp. 48-61, Vernadsky National Library of Ukraine, nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2012_11_6. Accessed 20 Apr. 2018.
2. Kucher, R.-D. A. "Development of institutional provision of rural territories." *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy*, no 6 (104) 301, 2013, pp. 299-305, ird.gov.ua/sep/sep20136(104)/sep20136(104)_299_KucherR-DA.pdf Accessed 28 Apr. 2018.
3. Matkovskiy, Petro. "Fundamentals of institutional modernization of the agrarian sector of the economy". *Ahrarna ekonomika*, vol. 5, no. 1-2, 2012, pp. 65-72.

4. Sharipov, Sharip. *The development of multi-structural agrarian economy in the institutional environment of the region*. Dissertation of doctor of economics and management of people economy, 2009.
5. Lopatynskiy, Yurii, Kyfiak, Viktoriia. *Development of the agrarian sector of the national economy on an organizational basis*, Chernivetskiy nats. un-t, 2014.
6. Maistro, Serhii. "Improvement of the institutional and institutional mechanism of state regulation of the agrarian market", [www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2009/2009-01\(1\)/Maistro.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2009/2009-01(1)/Maistro.pdf). Accessed 04 Apr. 2018.
7. Melnyk, Alla, Vasina, Alla, Zheliuk, Tetiana, Popovych, Tamara. *National Economy*, Znannia, 2011, pidruchniki.com/1298010841794/ekonomika/kontseptsiyi_efektivnosti_konkurentnoyi_rinkovoyi_ekonomiki Accessed 25 Apr. 2018.
8. Yatsiv, Ihor. *Competitiveness of agricultural enterprises: a monograph*, Ukrainyskiy bestseler, 2013.

Рецензенти:

Петришин Л. П. – д.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного аграрного університету;

Сахацький М. П. – д.е.н., професор, завідувач кафедри маркетингу Одеської державної академії будівництва та архітектури.

УДК 65.01:338.432

ББК 65.4

Якубів В. М.¹, Боришкевич І. І.², П'ятничук І. Д.³

СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

¹Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра управління та бізнес-адміністрування,
вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ,
76000, Україна,
тел.: +38 (066) 607 56 09,
e-mail: yakubiv.valentya@gmail.com

²Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра управління та бізнес-адміністрування,
вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ,
76000, Україна,
тел.: +38 (095) 867 84 11,
e-mail: ira.boryshkevych@gmail.com

³Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра управління та бізнес-адміністрування,
вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ,
76000, Україна,
тел.: +38 (099) 321 75 71,
e-mail: irynary@gmail.com

Анотація. Стратегічний аналіз є важливим методом для формування обґрунтованої, необхідної та своєчасної інформації, необхідної для побудови ефективної стратегії розвитку підприємства. У статті обґрунтовано необхідність проведення стратегічного аналізу